

Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië, Wednesday 9 June 1937 (vol. 42 no. 129)
p.23

Nieuw wildreservaat op Sumatra.

New Game Reserve on Sumatra: in the swampy areas of the Wai Kambas the rhinoceroses still roam
The one-horned rhinoceros still occurs in this region

Much progress has been made recently in the protection of the flora and fauna of Sumatra. For a large part this success can be attributed to the actions of the higher authorities, who have learned to appreciate Indian nature. Among them is the Resident of the Lampong Districts, Mr H.R. Rookmaker [sic, = Rookmaaker], through whose proposal again an important game reserve has been announced. The new reserve called 'Wai Kambas' is now official.

The 'Way Kambas' reserve is in the subsection Soekadana of the Lampong Districts. It is a swampy area, but there are a few higher parts. The soil is infertile, which means that no commercial interests are hurt. As this area is inhospitable and difficult to reach, the game should have a quiet existence.

There are hardly any people in the region. There are a few abandoned villages, of which the inhabitants left to places where there is chance for agricultural jobs. On the northern border of the reserve there is a small village with 111 people living in homes on stilts. Apart from some forest tracks, rivers are the only way to enter the reserve.

The terrain consists of lowland with few hills and much swamp. During the dry season this swamp dries up, but in the rainy season it is flooded and then totally inaccessible. The game retreats to the higher ground. Most parts are covered by forest with dense undergrowth.

In this area there are still found examples of the one-horned Rhinoceros sondaicus (the Badak Serkaja). The presence of this species gives the new reserve a special importance. Five or six of these animals have been observed. However these animals are very shy.

Nieuw Wildreservaat op Sumatra

In de moerassige Terreinen van de Wai Kambas zwerven de Rhinocerosen nog rond

De ruwhuidige eenhoornige rhinoceros komt in die streek nog voor.

Met de bescherming van de flora en fauna op Sumatra is men thans op den goeden weg. Voor een zeer voornaam deel is dit te danken aan het optreden van vooraanstaande autoriteiten, die de Indische natuur hebben leeren waardeeren. Tot hen behoort de resident 'er Lampongsche Districten, de heer H. R. Rookmaker, op wiens voorstel thans wederom een belangrijk wildreservaat is ingesteld. Bij het bestuur van de Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming is bericht ontvangen, dat de instelling van dit Reservaat, het wildreservaat „Wai Kambas”, bij Gouvernementsbesluit is tot stand gekomen.

Belangrijke aanwinst

Dit nieuwe natuurreservaat is een zeer belangrijke aanwinst. Het is, na het tot stand komen van het Berbak-reservaat in Djambi, dat hoofdzakelijk een veenmoerasbosch is, — de groote bedraagt 190.000 ha — het tweede groote reservaat in Oostelijk midden-Sumatra. De oppervlakte bedraagt 130.000 ha. Komt de door de Ned. Commissie voorgestelde uitbreiding van het nationale park in de Gajoe- en Alaslanden tot stand, waardoor dit bijna één miljoen ha groot wordt dan bezit Sumatra reeds ongeveer één drie-kwart miljoen ha beschermde natuurgebieden, of ruim de helft van de oppervlakte van het moederland. Het Zuid-Sumatraservaat is, ruim 350.000 ha groot, de Piek van Indrapoera 12.500 ha. De overige zijn meest veel kleinere bezittingen sommige zelfs heel klein, zooals verschillende groeiplaatsen van de Raflesia's.

Het „Way Kambas” reservaat nu ligt in de onderafdeeling Soekadana der Lampongsche districten. Evenals Berbak is het moerassig gebied, al komen er wat hogere punten voor. De bodem is onvruchtbaar, zoodat geenerlei belangen worden geschaad. De eenzame ligging en moeilijke bereikbaarheid waarborgen een rustig bestaan voor den wildstand; van den kant der nabij wonende bevolking behoeft voor strooperijen en clandestiene jacht niet te worden gevreesd. In verband met een en ander levert de bewaking heel weinig moeilijkheden op.

Menschen komen er in het geheele gebied haast niet voor. Hier en daar zijn vervallen nederzettingen; de bewoners hiervan trokken naar gebieden, waar cultuurbedrijvigheid was. Aan de Noordgrens van het reservaat is nog een klein dorpje met 111 bewoners die in paalwoningen leven. De rivieren zijn, buiten enkele boschpaden, de eenige verbindingswegen. Vischvangst vormt voor de weinige bewoners het eenige middel van bestaan.

Het terrein bestaat uit zwak heuvelachtig laagland en moeras. Dit moeras ligt in den drogen tijd grootendeels droog, doch staat in den regentijd diep onder water en is dan geheel ontoegankelijk. Het wild trekt zich dan op de hooger gelegen gronden terug. Het allergrootste deel is met zwaar bosch bedekt. De ondergroei is tamelijk dicht. Langs de rivieren en in de moerasen groeit de piës een waterplant met lange harde bladeren, welke aan den rand van fijne doorns zijn voorzien. Van landbouwkundige zijde is verzekerd, dat de zandige gronden van weinig waarde zijn. Ze zijn sterk absorbeerend.

Talrijke verkenningsstochten gaven den indruk, dat het terrein zeer veel wild bevat, zoo vertelt een medewerker van het „Alg. Hbld.”.

De olifanten zijn er in groot aantal. Vroeger werd er op deze dieren een intensieve jacht gemaakt ter verkrijging van de slag tanden. Strenge toepassing van de Dieren beschermings ordonnantie maakte aan deze jacht, evenals aan die op neushoorns, een einde. Wordt de bevolking op de ladangs of in de pepertuinen door olifanten geplaagd, dan komt zoo noodig een patrouille veldpolitie helpen verjagen, doch meestal redt de bevolking zich zelf door op blikken te slaan, te schreeuwen of vuurwerk af te steken.

Eenhoornige Neushoorns

Van meer belang uit faunistisch oogpunt is het feit, dat in het gebied ook nog badaks, de ruwhuidige eenhoornige Rhinoceros sondaicus (de badak Serkaja), voorkomen. Deze neushoorn behoort tot de met uitsterving bedreigd wordende groote zoogdiersoorten in Indië.

Ook op Java in het natuurreservaat Oedjong Koelon, komen ze nog voor, maar helaas worden ze daar wegens het ontbre-

ken van voldoende bewaking, nogal eens door clandestiene jagers buit gemaakt. Hun hoorn vertegenwoordigt namelijk een hooge waarde. Van de zijde der natuurbeschermers is inmiddels op doeltreffende bewaking aangedrongen.

De aanwezigheid van deze soort in het nieuwe reservaat maakt dit zeer belangrijk, Vijf of zes exemplaren zijn waargenomen. Deze dieren zijn echter zeer schuw. De jacht was vroeger zeer wreed. Men ving de dieren met de zoogenaamde „toekas”. Dit is een stelling, welke boven een in den grond gegraven ondiep gat, dat met dikke takken is bedekt, is gebouwd. Valt een neushoorn of olifant er in, dan wordt door een mechaniek een zware rechtopstaande, van onderen van een zware ijzeren punt voorziene lange balk, in het lichaam van het slachtoffer gedreven.

De tapir komt er verder veel voor, evenals allerlei hertensoorten. De apen worden vertegenwoordigd door den siamang een gibbonsoort, de loetoeng, de tjetjah, de beroek, de gewone Lampongsche kera en de oea-oea. De orang oetan wordt er niet aangetroffen.

Nader dient nog te worden vermeld, dat de Way Sepoetih, althans de benedenloop van deze rivier, de Noordgrens van het Reservaat vormt; de Way Djepara vormt in het zuiden de grens. De Zuidgrens loopt niet ver van den weg Niboeng (nabij de kust der Java-zee gelegen) Soekadana—Boenoeng Soegih.

Brand op Melangbong

Omtrent den brand te Malangbong, waaromtrent wij eergisteren een en ander meldden, verneemt het „A. I. D.” nog de volgende bijzonderheden:

Omstreeks 10 uur in den avond werd men opgeschrikt door luide tong-tongslagen uit vele gardoewachthuisjes. een roode gloed, welke met de minuut in omvang toenam, wees de plaats des onheils aan, welke op nauwelijks een kilometer afstand van de S. S.-halte Malangbong was gelegen.

De tapiocafabriek van de N. V. Sin Gie Seng stond in lichte-laaie. De wedana van Tjibatoe en assistent-wedana van Malangbong en hunne menschen waren onmiddellijk ter plaatse en, even later versterkt door de Garoetsche veldpolitie mannen onder leiding van den detachementscommandant, den heer J. Vermaak, ving men met de lokaliseering van den brand aan.

Aan blusschen viel niet te denken, brandspuiten waren niet bij de hand. Den hellen vuurgloed trotseerend, verrichtten de menschen prachtig werk, zoodat de brand zich slechts tot twee groote goedangs beperkte.

De pogingen om het nabij gelegen woonhuis van den beheerder der fabriek te redden, werden met gunstigen uitslag bekroond.

De totale schade was enorm en beliep naar voorloopige raming een 45 mille. Tien-duizenden kilogrammen cassavemeel voor verzending gereed —, duizenden jutezakken werden door het vuur verteerd en ook de in de werkplaatsen aanwezige machines, waarvan verscheidene electrisch werden gedreven, waren hopeloos vernield en vormen thans slechts een hoop oudroest.

De oorzaak was onvoorzichtigheid van den koelie, die thans met zware brandwonden in het hospitaal te Garoet is opgenomen. Met een fakkel is hij te dicht bij de droge en zeer brandbare omwanding van de goedangs gekomen, met het noodlottig gevolg dat binnen enkele seconden het vuur als het ware om zich heen greep. Een poging van den koelie om de vlammen nog tijdig te dooven, moest hij duur bekoopen.

Tot ruim vier uur in den ochtend duurde deze geweldige brand welke ver in den omtrek zichtbaar was.

Oefenvluchten

Een groep Marine-vliegtuigen, bestaande uit 2 Dorniers en 1 Fokker T 4-vliegtuig, maakt thans een oefenvlucht rond Sumatra.

De toestellen vertrokken 31 Mei van Soerabaja, waren op 1 Juni te Tandjong-Priok, 2 Juni te Benkoelen, 4 Juni te Padang.

Op de verdere vlucht zullen nog worden bezocht: 8 Juni Sibolga, 10 Juni Sabang, 15 Juni Belawan, 17 Juni Tandjong-Pinang, 19 Juni Palembang, 22 Juni Blinjoe, waarna op 27 Juni de vliegtuigen te Soerabaja zullen terugkeeren.

Tijdens het oponthoud in de verschillende plaatsen zullen vluchten in de omgeving worden gemaakt.